

DEUTSCHE WELLE JI KA KARU

Jahilci: Wata yarinya 'yar makaranta Kashi na uku: Wasifkar Abba

Wanda ya rubuta: Frédéric Gakpara

Wanda ya tace: Yann Durand

Wanda ya fassara: Anne Thomas

'Yan Wasa:

Ladifa: 'yar shekara 15

Zakiyya: 'yar shekara 20

Baba Wali: dan shekara 52, baban Ladifa

Namadi: dan shekara 18

Maimuna: 'yar shekara 39, matar Baban Wali,

Malamin makaranta: dan shekara 36

Mai gabatarwa

Masu sauraronmu, barkanmu da sake saduwa da ku a cikin shirinmu na “Ji Ka Karu” mai taken “Wata yarinya 'yar makaranta” wanda aka shirya a kan illolin jahilci da amfanin ilimi.

Ladifa dai ta shafe kusan sati biyu ke nan yanzu a gida, ba abin da take yi sai 'yan aikace–aikacen gida da kuma tallan kunu tun da aka koro ta daga makaranta saboda ba ta biya kuɗin makarantar ba. Babanta ya tura ta post ofis don ta yiwu wasiƙar da take sa ran samu daga wurin yayanta ta iso. Ta ko yi sa'a wasiƙa ta iso, wadda ita ke nan ƙwallin ƙwal a cikin akwatin. Ta dauko wa babanta wasiƙar, sai dai sai da ta biya ta wajen ƙawarta Zakiyya a wurin aiki. Don haka, sai ku biyo mu domin jin wannan shiri mai taken “Wasiƙar Abba”.

Fitowa ta 1: A ofishin Zakiyya

Zakiyya, Ladifa

Zakiyya: Yes. Shigo mana! ... Laaa, Ladifa ce! Kamar daga sama! Me ake ciki ne? In ce ko dai lafiya.

Ladifa: Ni ce, Zakiyya! Baba ne ya aike ni post ofis. Ke, albishirinki!

Zakiyya: Wasiƙar Abba ta zo!

Ladifa: Sai dai ba dama mu buɗe ta.

Zakiyya: Amma za mu iya hasashen me ya rubuta. Um, bari in gani. *Zuwa ga Baba, kamar yadda na faɗa maka a waya, ban yarda Ladifa ta daina karatu ba. Ba mamaki ta zama ita ce sanadin arziki a duk gidan gaba ɗaya. Ba mamaki ma wata rana ta zama 'yar siyasa.*

Ladifa: Wai, ba shakka! 'Yar siyasa manya! Ni fa abin yana ba ni tsoro, Zakiyya. Ba mamaki fa ci gaba da karatuna ya ta'allaƙa da abin da wasiƙar nan ta ƙunsa. Zakiyya, ko ba haka ba?

Zakiyya: Haka ne. Kin san wani abu kuwa? ... Ina zuwa don Allah, Ladifa, bari na amsa wayar nan.
Alo! ... Alo, ranka ya daƙe! ... Wallahi ba su daƙe da zuwa ba. ... Ka ba ni minti 15, ranka ya daƙe! ... E! Za mu je gidan ajiye kayan tarihi, sannan bayan mun ci abincin rana za mu je kasuwar da ake sayar da kayan tarihi. ... E! Yau ne ranar zuwa saye-saye, gobe kuma za mu ziyarci wuraren tarihi. ... Haka ne, ranka ya daƙe! ... Na gode, ranka ya daƙe, sai an jima.
Yi haƙuri fa, Ladifa, ina magana ne da mai gidanmu, wato manajan darakta. Zan yi wa waƙanda suka zo yawon buƙe idanu rakiya ne, kuma ta yiwu mu wuni tare. Ba mamaki ma mu shafe tsawon satin nan muna tare da su.

Ladifa: Abin gwanin ban sha'awa. Kamar na bi ku.

Zakiyya: Ayya! Ai ba zai yiwu ki bi mu ba, tun da ba ki da inshora. Yauwa! Mu koma kan maganar wasiƙa. Kin san wani abu kuwa?

Ladifa: Me fa?

Zakiyya: Tun da ke ce za ki karanta masa wasiƙar, to ki fara karanta ta a zuci tukuna.

Ladifa: E! Haka kuwa za a yi.

Zakiyya: Karɓo wannan kuɗin, wato dai kamar yadda muka shirya, sai ki fada wa babanku cewa a post ofis ɗin suka ba ki, ki kuma gaya masa cewa Abba ne ya aiko da su.

Ladifa: Haka ne.

Zakiyya: Ki tabbatar ba wani abu a wasiƙar da zai saba da bayanin da za ki yi, duk da cewa ba na jin Abba zai canja a kan alƙawarin da muka yi, ya rubuto wani abin dabam.

Ladifa: To, Allah dai ya sa hakan.

Zakiyya: Haba! Ki kyautata zato mana ke kuwa! ... To ga su. Kin ga za ki iya biyan kuɗin makarantarki da ma na jarrabawar.

Ladifa: Zakiyya, ni dai ba abin da zan ce da ke sai dai godiya.

Zakiyya: Haba, ki share kawai! Bari na hanzarta, baƙin nan suna jirana fa!

Ladifa: Na gode, Zakiyya, na gode! Allah ya saka da alheri!

Zakiyya: Haba ƙawata. Me na yi na cewa kin gode, kin gode? Ba kome, mu tafi kawai! Ke dai kawai, Allah ba da sa'a, ƙawata.

Ladifa: To shi ke nan, Zakiyya, Allah ya kiyaye!

Zakiyya: Na gode, sai an jima! ... Sannunku dai. Don Allah, ku yi haƙuri. Na bar ku kuna ta jirana. Kowa ya shiga mota, yanzu za mu tafi.

Mai ba da labari:

Baba Wali yana gyangyadi a shagonsa, yaronsa kuma Namadi yana aikin wani karfe yana kuma 'yan waƙe-waƙe. Ladifa kuma ta karaso, amma ta fi son ta karanta wasikar ita kadai a kan ta karanta wa babanta.

Fitowa ta 2: A shagon Baba Wali

Baba Wali, Ladifa, Namadi

Namadi: Su Ladifa manya, sannu da zuwa!

Ladifa: Yauwa, sannunka Namadi!

Namadi: To yaya kike?

Ladifa: Lafiya lau! Baba na nan kuwa?

Namadi: E, yana ciki.

Ladifa: Yauwa!

Namadi: A, sauri kike haka?

Ladifa: E! Sauri nake yi. ... Baba! Baba!

Baba Wali: E? Na'am. Mene ne?

Ladifa: Yi haƙuri, Baba, na dawo ne!

Baba Wali: To, yaya aka yi?

Ladifa: Ba aikenka ka yi post ofis ba? Ga wasikar Abba na dauko ta, shi ne na kawo maka.

Baba Wali: Ba ni in gani! Zauna nan, ki karanta min.

Ladifa: *Zuwa ga Baba. Ina fatan da kai, da Mama, da Ladifa, da kuma Jibrin duk kuna lafiya. In dai game da ni ne, Baba, ka kwantar da hankalinka. Ina samun wani abu daga koyarwar da nake yi wanda zan iya biya wa kaina kuɗin haya. Saboda haka ina son Ladifa ta koma makaranta.*

Baba Wali: Shi ke nan?

Ladifa: *A'a, da saura: Na san kana fama da matsalar kuɗi a halin yanzu, shi ya sa na aiko da waɗannan kuɗin wanda na san za su isa kuɗin makarantarta na wannan shekarar...*

Baba Wali: To, ina kuɗin suke, ban gan su ba?

Ladifa: Ga su nan.

Baba Wali: Me ya sa kika riƙe su a hannunki?

Ladifa: Dabam suka ba ni kuɗin a post ofis.

Baba Wali: To, nawa ne?

Ladifa: Naira dubu goma sha biyu ne.

Baba Wali: Kin tabbatar abin da ya aiko ke nan?

Ladifa: Ka yi masa waya ka tambaye shi mana, Baba!

Baba Wali: To, kin ga, ci gaba da karanta wasifkar.

Ladifa: *Shi ya sa na aiko da wadannan kuɗin wanda ina jin sun isa su biya kuɗin makarantarta na wannan shekarar. Ya kamata ka bar ta ta ci gaba, ko don irin kuɗin da ka kashe a kanta. Ya kamata ta dau wannan jarrabawar, ya kuma kamata mu ma mu ba ta goyon baya. Ba mamaki ta rasa aiki da yawa saboda zaman da ta yi a gida, gara ta yi maza ta koma. Kuma don Allah a saurara mata da harkar kunun nan da sassafe.*

Baba Wali: A'a, "a daina matsa mata da harkar kunun nan da sassafe"? Har Abba yana da tsaurin idon da zai gaya min wannan maganar! To, ki gaya masa da wannan cinikin kunun muke ci muke sha a yanzu. Wato don ya aiko da Naira dubu goma sha biyu shi ne ya rubuto min wadannan maganganun! Wato shi dan jami'a ko? Ba kome. Ai mu muka bata ku. Ungo kuɗin, ai naki ne! Kada ma ki ce na biya bashi da kuɗinki. Je ki!

Ladifa: Ai ban gama karanta wasifkar ba, Baba.

Baba Wali: Wato sai kin matsa min na ji abin da ya rubuto ko? Wannan ai rashin kunya ne! Wato da ma bakinku daya. To, ci gaba, ina jinki!

Ladifa: *Don Allah Baba, ina rokonka ka taimaka ka shawo kan Mama don wannan amfaninmu ne gaba daya. Allah ya saka maka da alheri a kan dawainiyar da ka yi ta yi da ni, wato irin kaunar da kake nuna min, da kulawarka, da kuma yadda kake jana a jika. Sai an jima. Naka, Abba.*

Baba Wali: Shi ke nan?

Ladifa: E, Baba!

Baba Wali: Wato bai aiko min da ko dari ba ke nan, sai godiya kawai ko? Duk dawainiyar da ya ce ina yi da shi har soyayyar, sai godiya kawai. 'Ya'yan Baba Wali ke nan! Ina ta fadi tashi don na biya ma kuɗin haya, amma da ka sami kuɗinka, ba abin da ka tuna sai karatun 'yar uwarka. Ko ma: "Baba, dauki dubu ɗaya ko goro ka saya". Kai! Ladifata!

Ladifa: Na'am, Baba.

Baba Wali: Maza wuce makaranta ki biya kuɗin kafin ma ki je gida. Gobe-goben nan za ki koma makaranta.

Ladifa: Yauwa, Babana! Na gode, na gode.

Baba Wali: Shi ke nan, ba abin da za su ce sai "na gode Baba"? To, godiyar zan ci? ... Ki ajiye sauran kuɗin a wajenki don kuwa ba zan sake biyan wani kuɗin littafi ko fotokofi ba.

Ladifa: To, Baba.

Baba Wali: Yau da daddare zan tunkari babarku da maganar. Allah ya sa ta fahimta!

Ladifa: Amin, Allah ya sa! Na gode.

Baba Wali: Barkanka Wali, Allah ya sauke maka wannan nauyin.

Mai ba da labari:

Yayin da Ladifa ta garzaya zuwa makaranta cikin farin ciki don ta biya kuɗin makaranta, shi kuwa malaminsu ya tafi gidansu ya sami babarta Maimuna, ya kuma same ta a wajen cinikin kunnunta.

Fitowa ta 3: A gidan Baba Wali

Maimuna, Malamin makaranta

Malam: Sannu uwargida!

Maimuna: Na nawa za a zuba maka?

Malam: A'a, ba kunu nake so ba. Ina neman gidan su Ladifa ne.

Maimuna: Nan ne.

Malam: Tana nan?

Maimuna: A'a. Lafiya?

Malam: Ni ne babban malamin ajinsu. Yau kusan sati biyu ke nan ba ta zuwa makaranta. Na zo ne na ji ko lafiya?

Maimuna: To! Malaminsu ne! An koro ta saboda ba a biya mata kudin makaranta ba.

Malam: Ke ce babarta?

Maimuna: E! Allah gafarta Malam!

Malam: Amma sauran yaran da aka kora su gida tare sun koma. Ba ku je kun biya mata ba ne?

Maimuna: Babansu ba ya goyon bayanta ta ci gaba da karatu.

Malam: Me kika ce? To me ya sa?

Maimuna: Wannan shawarar babansu ce.

Malam: Amma fa Ladifa yarinya ce mai basira. Bai kamata a cire ta daga makaranta ba. Wannan gurguwar shawara ce, uwargida!

Maimuna: Allah gafarta Malam, ba ni na yanke wannan hukuncin ba.

Malam: To amma fa ya kamata a ba wa baban nan shawara. Wannan ai za ku bata mata rayuwa ne kawai. Zan sami shugaban makarantarsu. Ni zan tafi, uwargida. Ki fada wa Ladifa malaminsu na lissafi ya zo.

Maimuna: Zan fada mata, Allah gafarta Malam. Sauka lafiya.

Malam: Sai an jima, uwargida.

Mai gabatarwa:

Sannu-sannu dai Ladifa tana samun nasara. Za ta koma makaranta. To amma za kuwa ta iya samun kwanciyar hankali don ta warware tata matsalar, ta bar iyayenta cikin halin kafa-nika-yi? Sai ku biyo mu zuwa kashi na gaba a cikin shirin "Wata yarinya 'yar makaranta" a kan illolin jahilci da amfanin ilimin zamani. Don sake sauraron kowanne shiri ko kuma aiko da tsokaci ana iya tuntuɓarmu a adireshinmu na yanar gizo, wato www.dw-world.de/lbe.